

Nr 33.

Ankom till riksdagens kansli den 15 maj 1945 kl. 4 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 12 december 1941 (nr 925) om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas.

Genom en den 9 februari 1945 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 61, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

L a g

om fortsatt giltighet av lagen den 12 december 1941 (nr 925) om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas.

Härigenom förordnas, att lagen den 12 december 1941 om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas, vilken jämlikt lag den 5 maj 1944 (nr 185) gäller till och med den 30 juni 1945, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1946.

Lagen den 12 december 1941 (nr 925) om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas gäller, enligt lag den 5 maj 1944, nr 185, till och med den 30 juni 1945. Enligt förstnämnda lag må, därest tillgången på elektrisk kraft ej förslår att tillgodose behovet därav, Kungl. Maj:t eller efter Kungl. Maj:ts bemyndigande statens bränslekommission meddela föreskrift om kraftens fördelning mellan förbrukarna samt om användningen i övrigt av tillgänglig kraft. Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning beträffande gas. För att lagens materiella bestämmelser skola träda i tillämpning erfordras, enligt 1 §, särskilt förordnande därom. Sådant förordnande må meddelas vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden. Förordnande

meddelas av Kungl. Maj:t med riksdagens samtycke, dock att, när riksdagen ej är samlad, provisoriskt förordnande må meddelas av Kungl. Maj:t. Sedan 1941 års riksdag enligt skrivelse, nr 503, lämnat samtycke i förenämnda hänseende, har Kungl. Maj:t genom kungörelse den 12 december 1941, nr 926, förordnat, att ifrågavarande bestämmelser tills vidare skola äga tillämpning.

Efter framställning från bränslekommissionen har Kungl. Maj:t den 22 maj 1942 *dels* uppdragit åt kommissionen att, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare föreskrifter, förbereda genomförandet av sådan reglering av förbrukningen av elektrisk kraft, som avses i förenämnda lag, *dels ock* utfärdat kungörelse (nr 260) angående förberedande åtgärder för en dylik reglering.

Med stöd av omförmälda lag har Kungl. Maj:t sedermera utfärdat kungörelse den 16 oktober 1942 (nr 821) angående reglering av förbrukningen av elektrisk kraft för industriella ändamål. Enligt nämnda kungörelse, som trätt i kraft den 28 oktober 1942, äger bränslekommissionen att, i den mån sådant påkallas av bristande tillgång på elektrisk kraft, meddela föreskrift, som i lagen avses, angående inskränkning i förbrukningen av elektrisk kraft vid industriell eller därmed jämförlig anläggning, vid vilken sådan kraft användes för annat ändamål än för belysning, samt om användningen i övrigt av tillgänglig kraft vid dylik anläggning.

I detta sammanhang må erinras om att Kungl. Maj:t redan tidigare utfärdat kungörelser den 22 augusti 1941 (nr 704) angående inskränkning i rätten att använda elektrisk kraft för ånggenerering samt den 24 oktober 1941 (nr 820) angående inskränkning i rätten att använda elektrisk kraft för uppvärmning av byggnad, m. m. Enligt den förstnämnda kungörelsen får elektrisk kraft användas för alstrande av ånga i därför avsedd panna endast i den utsträckning och under de villkor, som av bränslekommissionen eller å dess vägnar bestämmas. Enligt kungörelsen nr 820 får elektrisk kraft endast i den utsträckning och under de villkor, som av bränslekommissionen eller å dess vägnar bestämmas, användas för uppvärmning av byggnad, för beredande av varmvatten med för sådant ändamål särskilt inrättad varmvattenberedningsanordning, för belysning av skyltfönster och ljusreklam samt för gatu- och vägbelysning och annan belysning utomhus. Vidare äger enligt sistnämnda kungörelse bränslekommissionen, i den mån så finnes erforderligt för åstadkommande av begränsning av förbrukningen av elektrisk kraft, meddela föreskrift om sänkning av spänningen på ledningar och nät för distribution av sådan kraft. — I samband med ikraftträdandet av kungörelsen den 16 oktober 1942 trädde kungörelserna av den 22 augusti 1941 och den 24 oktober 1941 ur tillämpning i vad de hade avseende å användning av elektrisk kraft vid industrialanläggning; de å nämnda båda kungörelser grundade inskränkningarna i rätten att förfoga över elektrisk kraft skulle därefter, vad beträffade sådan anläggning, i stället gälla på grund av

föreskrift, som utfärdades av bränslekommissionen under åberopande av kungörelsen den 16 oktober 1942.

Med stöd av kungörelsen den 16 oktober 1942 och då det med hänsyn till vattentillgången i kraftmagasinen befanns nödvändigt förordnade bränslekommissionen (cirkulär nr 172) om ransonering av elektrisk kraft för industrien från och med den 28 oktober 1942. Ransoneringen omfattade hela landet med undantag av det s. k. Nordblocket och nordligaste delen av det s. k. Hammarforsblocket. Med anledning av den osedvanligt rikliga nederbörd, som inträffade omkring månadsskiftet oktober—november 1942, kunde kommissionen redan den 3 i sistnämnda månad meddela allmän dispens från ransoneringen. Denna har därefter icke behövt åter sättas i kraft; i stället har den från och med den 1 mars 1943 helt upphävts.

För närvarande gälla vissa restriktioner beträffande användandet av elektrisk kraft för ånggenerering. De förut omtalade inskränkningarna i rätten att använda elektrisk kraft för uppvärmning av byggnad m. m. har bränslekommissionen — efter att tidigare hava meddelat dispens från desamma — förklarat skola från och med den 1 mars 1943 upphöra att gälla.

I fråga om förbrukningen av gas har Kungl. Maj:t, efter framställning från bränslekommissionen, den 8 december 1944 *dels* uppdragit åt kommissionen att förbereda genomförandet av sådan reglering av gasförbrukningen som avses i lagen den 12 december 1941, *dels ock* utfärdat kungörelse (nr 762) angående förberedande åtgärder för en dylik reglering. Genom kungörelse den 6 april 1945 (nr 106) har Kungl. Maj:t härefter bemyndigat bränslekommissionen att föreskriva allmän gasransonering för samtliga orter med gasverk eller för viss eller vissa av dem samt förordnat om de bestämmelser, som därvid skola gälla. Kommissionen har med stöd härav samma dag utfärdat cirkulär, nr 326, angående allmän gasransonering.

Redan den 20 oktober 1944 hade Kungl. Maj:t utfärdat kungörelse (nr 699) angående inskränkning i rätten att använda gas för beredning av varmvatten m. m. Enligt kungörelsen må gas endast i den utsträckning och på de villkor, som av bränslekommissionen eller å dess vägnar bestämmas, användas i anordning, särskilt inrättad för beredning av varmvatten eller ländning av värmepannor.

I propositionen uttalar *föredraganden, statsrådet Quensel*, att under rådande förhållanden behov alltjämt föreligger av en lagstiftning av förevarande slag samt att giltighetstiden för lagen i fråga därför torde böra förlängas, förslagsvis till och med den 30 juni 1946.

Lagrådet har lämnat det upprättade lagförslaget utan erinran.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag *Utskottet*.
och får alltså hemställa,

att förevarande proposition, nr 61, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 15 maj 1945.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit
från f ö r s t a kammaren: herrar *Schlyter, Wagnsson, Branting, Westman, Karl Johan Olsson, Ahlkvist, Siljeström* och *Olofsson*;
från a n d r a kammaren: herrar *Lindqvist, Hedlund* i Östersund, *Olsson* i Mellerud, *Gustafsson* i Lekåsa, *Rylander, Andersson* i Mölndal, *Ljungqvist* och *Jonsson* i Skutskär.
